

Spolek Šalamoun

sídlo: Praha 4 – Záběhlice, U Mlýna 2232/23
poštovní adresa: Novákových 25/857, Praha 8, 180 00 (jen korespondenční adresa)
IČ 63837714
registrace pod sp. zn. L 6401 u Městského soudu v Praze
www.spoleksalamoun.com
ID datové schránky: g4kvibk
e-mail: spoleksalamoun@spoleksalamoun.com

Kancelář prezidenta republiky

Vážený pan
Ing. Petr Pavel, M.A., armádní generál v. v.
prezident republiky
Hrad I. nádvoří č. p. 1
Hradčany
119 08 Praha 1

datovou schránkou

V Praze 7. října 2024

Vážený pane prezidente,

Spolek Šalamoun, původně občanské sdružení (1994–2013), se již více než 30 let věnuje případům stíhaných, obžalovaných či odsouzených osob, kde je podezření, že bylo porušeno v jejich neprospěch právo na spravedlivý proces nebo jinak zkrácena jejich lidská práva. Za desítky let činnosti jsme dokázali pomoci mnoha obětem, které byly postiženy zvláštní a nedbalostí orgánů činných v trestním řízení a bohužel musíme konstatovat, že tyto případy nejsou nijak ojedinělé.

Dnes se na Vás, pane prezidente, obracíme s podnětem na vyhlášení úzce vymezené (dílčí) amnestie pro osoby ve věku 70 let a starší, které si odpykávají tresty v českých věznicích. Domníváme se, že u příležitosti 28. října, výročí založení naší republiky, by bylo symbolické i důstojné tento krok realizovat. Náš podnět přitom není zaměřen na zpochybňování rozhodnutí soudů, ale na zohlednění humanitárních důvodů, které jsou klíčové pro spravedlivé a lidské zacházení se staršími vězni, jejichž zdravotní stav a věk činí jejich další výkon trestu kontraproduktivním a nesmyslným.

Historie amnestií a milostí pro starší osoby

Od roku 1945 bylo v Československu a České republice vyhlášeno několik amnestií, z nichž mnohé zahrnovaly prominutí či zmírnění trestů osobám starším 65 let a ženám nad 55 let. I v období komunistického režimu, který byl jinak znám svou tvrdostí, byla vyhlášována amnestie, která se vždy z velké části vztahovala na starší vězně.

Zde jsou příklady významných amnestií zaměřených na osoby nad 65 let:¹

1. **1953 – Antonín Zápotocký:** Prominutí trestů mužům nad 65 let a ženám nad 60 let.
2. **1955 – Antonín Zápotocký:** Prominutí trestů mužům nad 65 let a ženám nad 60 let.
3. **1960 – Antonín Novotný:** Prominutí trestů osobám starším 60 let.
4. **1965 – Antonín Novotný:** Prominutí trestů mužům nad 65 let a ženám nad 60 let.
5. **1968 – Ludvík Svoboda:** Prominutí trestů osobám starším 65 let.
6. **1973 – Ludvík Svoboda:** Prominutí trestů mužům nad 65 let a ženám nad 60 let.
7. **1980 – Gustáv Husák:** Prominutí trestů mužům nad 65 let a ženám nad 60 let.
8. **1990 – Václav Havel:** Prominutí trestů osobám nad 65 let za méně závažné trestné činy.
9. **1998 – Václav Havel:** Prominutí trestů osobám starším 65 let.

10. **2013 – Václav Klaus:** Prominutí trestů osobám nad 65 let, především těm, které byly odsouzeny za méně závažné činy. zdroj 1

Každá z těchto amnestií vycházela z premise, že věk a zdravotní stav jsou zásadními faktory pro spravedlnost a lidské zacházení s vězni. Je tedy zřejmé, že Československo i Česká republika dlouhodobě uznávaly, že starší osoby, zpravidla se závažnými zdravotními problémy nepředstavují hrozbu pro společnost, a jejich další pobyt ve vězení je nadbytečný.

Prezidentská milost pro Vladimíra Švece a důležitost humanity

Váš akt, kdy jste udělil milost Vladimíru Švecovi, penzistovi ve špatném zdravotním stavu, je jasným důkazem Vaší empatie a porozumění. Bohužel, pan Švec zemřel ve vězení ještě před tím, než mohla být milost aplikována, což zdůrazňuje nutnost rychlého a rozhodného jednání, aby bylo možné předejít dalším obdobným případům.

Prezidentská milost jako pokračování tradice a odpověď na vážnou situaci ve vězeňství

Ve svém vyjádření ze dne..... jste zdůraznil, že amnestie není dlouhodobým řešením přeplněnosti věznic. Přesto si dovoluujeme Vám navrhnout tuto velmi úzce vymezenou amnestii, zaměřenou na osoby ve věku 70 let a starší, odsouzené za méně závažné trestné činy, především ekonomického charakteru. Tento krok by měl svou nezpochybnitelnou lidskou a morální hodnotu a navázal byste jím na tradici humanitárních amnestií Vašich předchůdců. Nejedná se přitom o plošné prominutí trestů, ale o cílený a spravedlivý akt lidskosti.

Argumenty pro udělení dílčí amnestie

Humanitární důvody

Osoby starší 70 let často trpí závažnými zdravotními problémy, které se v podmínkách věznic rychle zhoršují, neboť věznice nejsou uzpůsobeny na poskytování specializované zdravotní péče. Amnestie se tak stává aktem lidskosti a spravedlnosti.

Navázání na tradici humanitárních milostí

¹http://www.trestni-rizeni.com/dokumenty/prehled-amnestii-od-roku-1945#google_vignette

Václav Havel a Václav Klaus pravidelně udělovali milosti osobám starším 65 let, přičemž uznávali, že stáří a zdravotní stav jsou relevantními faktory při výkonu spravedlnosti. Věříme, že Vy, jako prezident, který již prokázal svou empatii, byste mohl na tuto tradici navázat i vyhlášením úzce vymezené amnestie pro tuto věkovou kategorii odsouzených.

Prevence případů, které by mohly skončit stejně jako tomu bylo v případě Vladimíra Švece

Smutný příběh pana Švece, který zemřel těsně před propuštěním z výkonu trestu na základě Vámi udělené milosti, je důkazem toho, že je zde třeba jednat rychle, což by v případě vyhlášení amnestie mohlo příznivě ovlivnit právě tento faktor času.

Navrhovaný rozsah a věcné vymezení amnestie

Čl. I

Prominutí nevykonaných trestů osobám ve věku 70 let a starším

Prezident republiky, využívaje práva daného Ústavou, rozhodl o vyhlášení amnestie. Tato amnestie se vztahuje na osoby, které v roce 2024 dovršily nebo dovrší věku 70 let a osob starších, a týká se prominutí nevykonaných nepodmíněných trestů odnětí svobody nebo jejich zbytků.

Čl. II

Vyloučení z amnestie

Amnestie se nevztahuje na osoby odsouzené za zvláště závažné zločiny uvedené v hlavách I., II., III., IV. a IX. zvláštní části trestního zákoníku č. 40/2009 Sb.

Mediální odezva

Ač jsme si plně vědomi, že vyhlášení této úzce vymezené amnestie, která se podle našeho odhadu bude týkat přibližně 30 osob, nemusí být mediálně vděčným krokem, věříme, že lidskost a empatie, kterou tím dáte jasně najevo, jsou hodnotami, které lidi ocení mnohem více než případné kritické mediální ohlasy.

Vážený pane prezidente, vyhlášení navržené, úzce vymezené amnestie pro osoby ve věku 70 let a starší by bylo jistě humanitárním krokem, který by navázal na tradici Vašich předchůdců. Skutečnost, že takové rozhodnutí, by přineslo nejstarším odsouzeným vykonávajícím trest odnětí svobody možnost strávit zbytek života v na svobodě mezi svými blízkými a zároveň v důstojných podmínkách, by nepochybně vedlo k další humanizaci naší trestní politiky, na které by měla být naše společnost hrdá.

S veškerou úctou

Spolek Šalamoun

John Bok, čestný předseda

za výbor Spolku Šalamoun:

Václav Peričevič

JUDr. PhDr. Miroslav Špadrna, Ph.D.

Mgr. Šimon Mach

K našemu podnětu na vyhlášení dílčí amnestie pro osoby nad 70 let věku se připojují:

prof. JUDr. Helena Válková, CSc. - poslankyně Poslanecké sněmovny Parlamentu a bývalá ministryně spravedlnosti

Mgr. et Mgr. et Mgr. Tomáš Zdechovský, Ph.D., MBA - poslanec Evropského Parlamentu

Mgr. Lenka Marečková - bývalá členka Rady vlády pro lidská práva